

Javaslatok a Zagyva vízgyűjtő alegységet érintő intézkedésekre

Vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek állapotának javítása

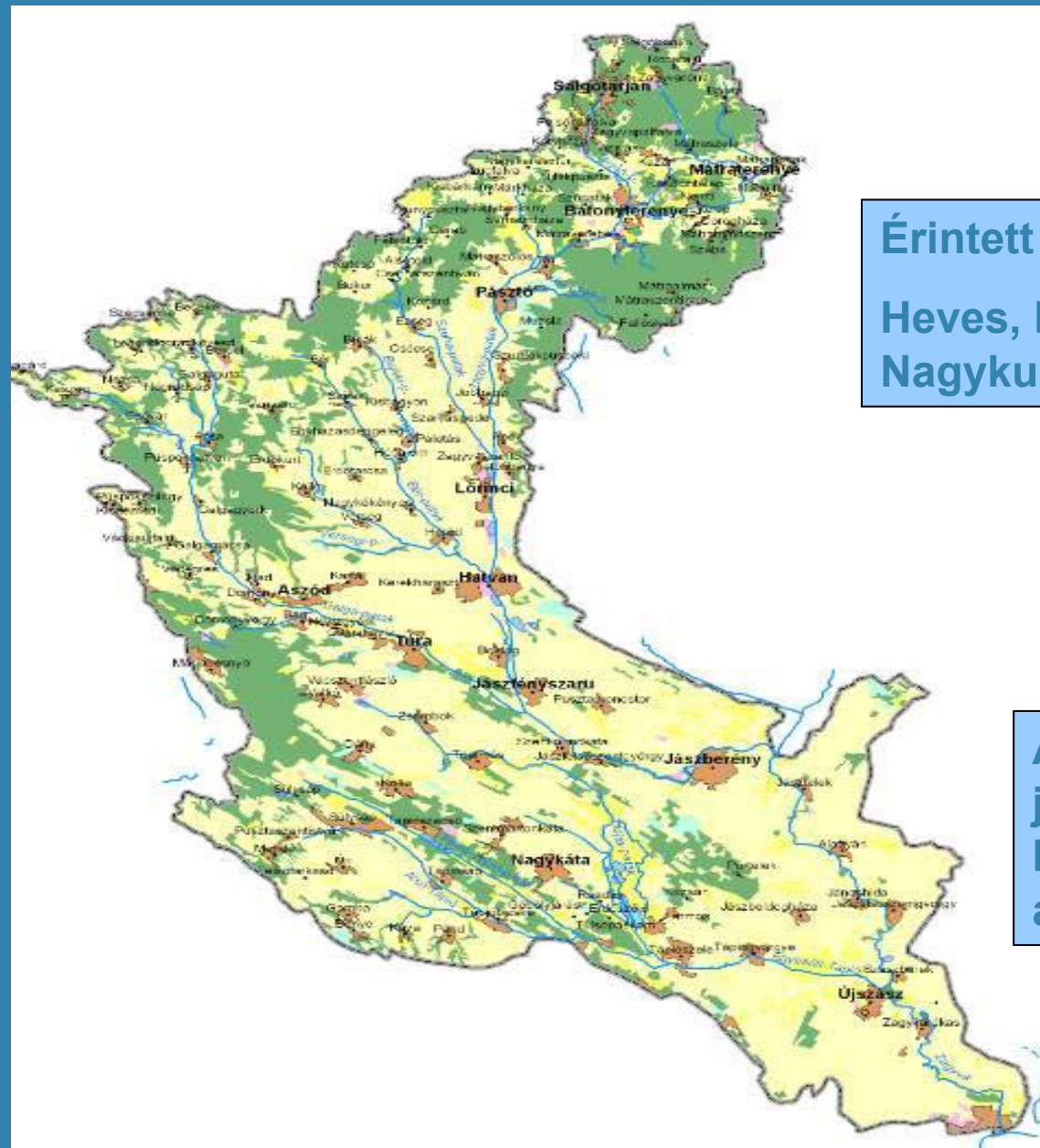
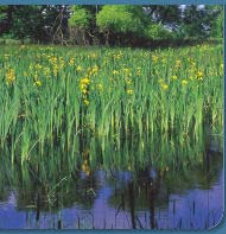
Előadó neve: Virág Margit
(VIZITERV Environ Kft)

"Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése" (KEOP-2.5.0/A)

Hatvan, 2009. július 27.

A Zagyva vízgyűjtő alegység

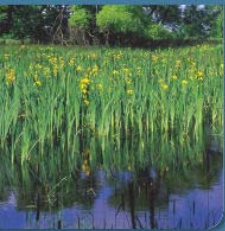

Érintett megyék:
Heves, Pest, Jász-
Nagykun-Szolnok

A terület
jellege:
hegyvidéki,
alföldi

A vízgyűjtő alegység leírása

- A Zagyva vízgyűjtő alegység az Alföld északi peremvidéke határának közeléből egészen Szolnokig nyúlik le, Heves-, Pest- és Jász-Nagykun-Szolnok megye területét érinti, területe kevéssé meghaladja a 3600 km²-t.
- A vízgyűjtő két alapvetően különböző jellegű területegységre osztható. A Cserhát és a Mátra hegységek, és a hozzájuk csatlakozó dombvidékek az Északi-középhegységhez tartoznak, míg dél-keleti része a Cserhátalja és a Tápió vidék az Alföldhöz (Jászsági-süllyedék peremvidékéhez) tartozik. E kettősségből fakadóan a vízgyűjtő igen változatos földtani felépítésű tájakat foglal magába.

A Zagyva vízgyűjtő alegység vizei

(jelentősebb felszíni és felszín alatti víztestek)

Főbb vízfolyások

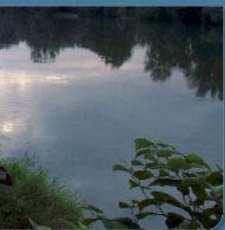
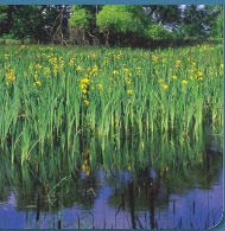
Az alegység területén területén 36 vízfolyás víztest került kijelölésre

Állóvizek

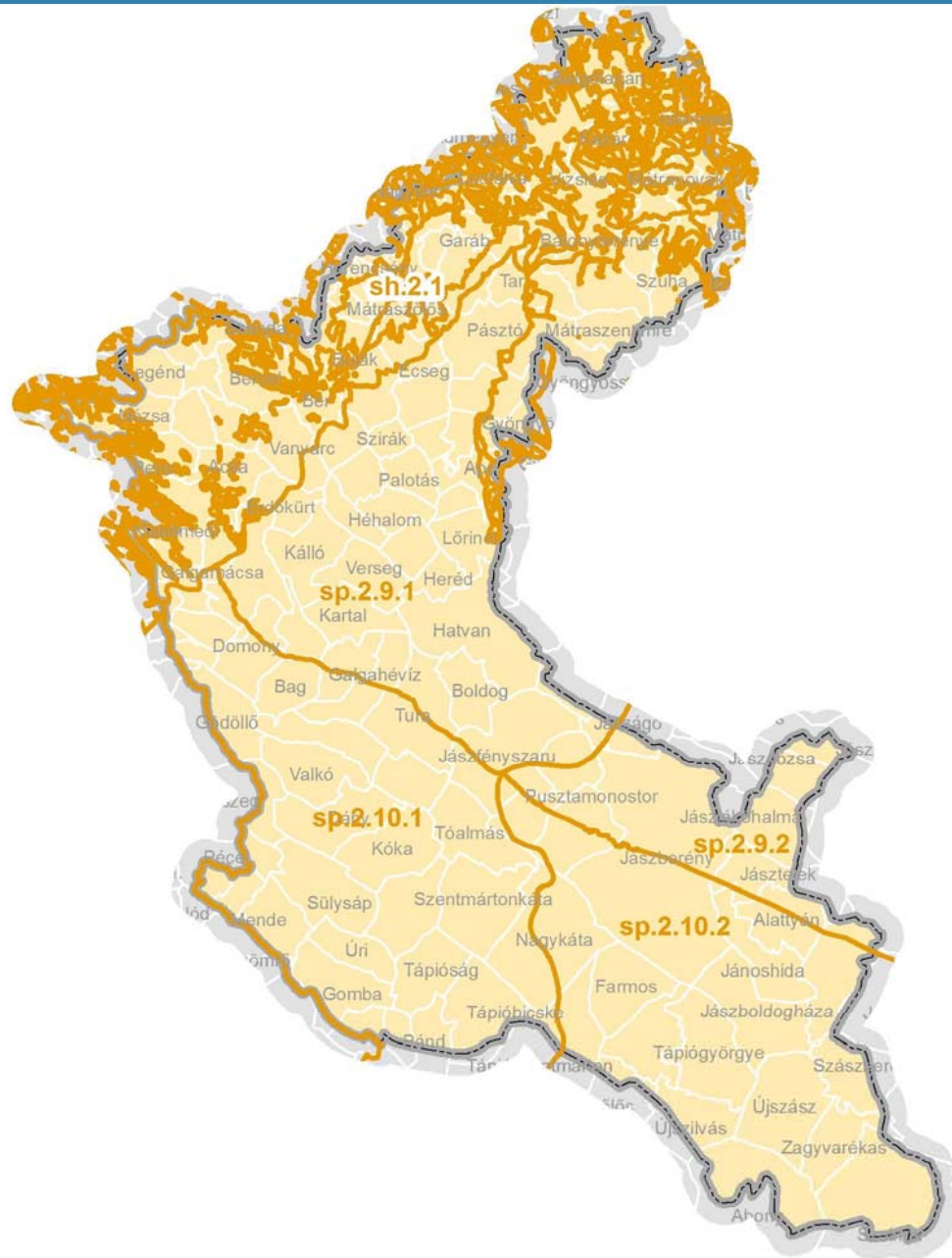
4 db állóvíz víztest került kijelölésre,

Főbb felszín alatti víztestek – 17 db - összesen 21 db

A tervezési alegység területéhez négy-négy sekély porózus és porózus, valamint három porózus termál, öt termál karszt és egy karszt víztest tartozik. Ezeken kívül még 2-2 hegyvidéki és sekély hegyvidéki víztest található a területen.

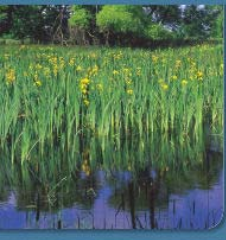
Sekélyporózus víztestek az alegység területén

Jelmagyarázat

- 2-9. alegység
- sekély porózus víztestek

Porózus és hegyvidéki víztestek az alegység területén

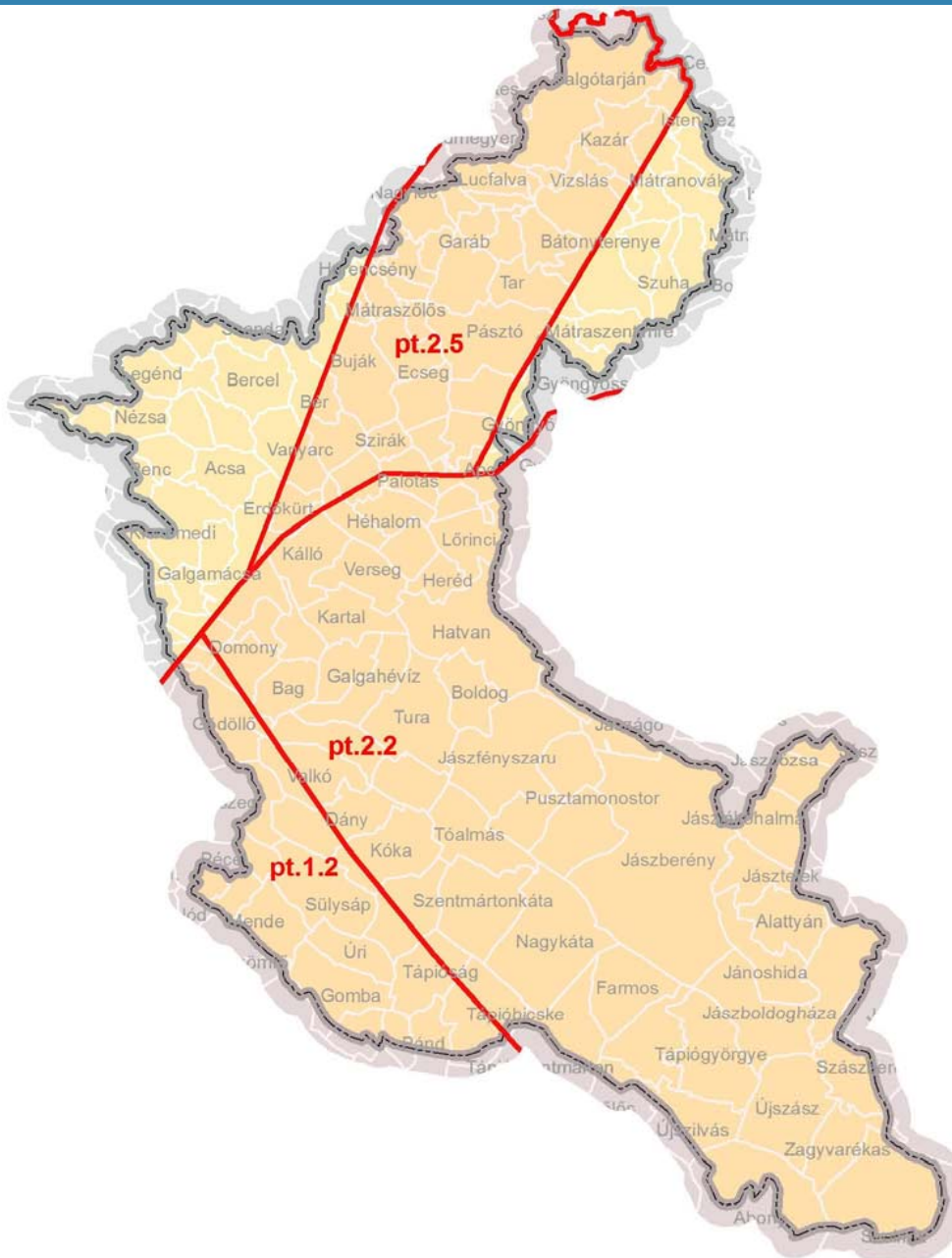

Jelmagyarázat

2-9. alegység

hegyvidéki és porózus víztestek

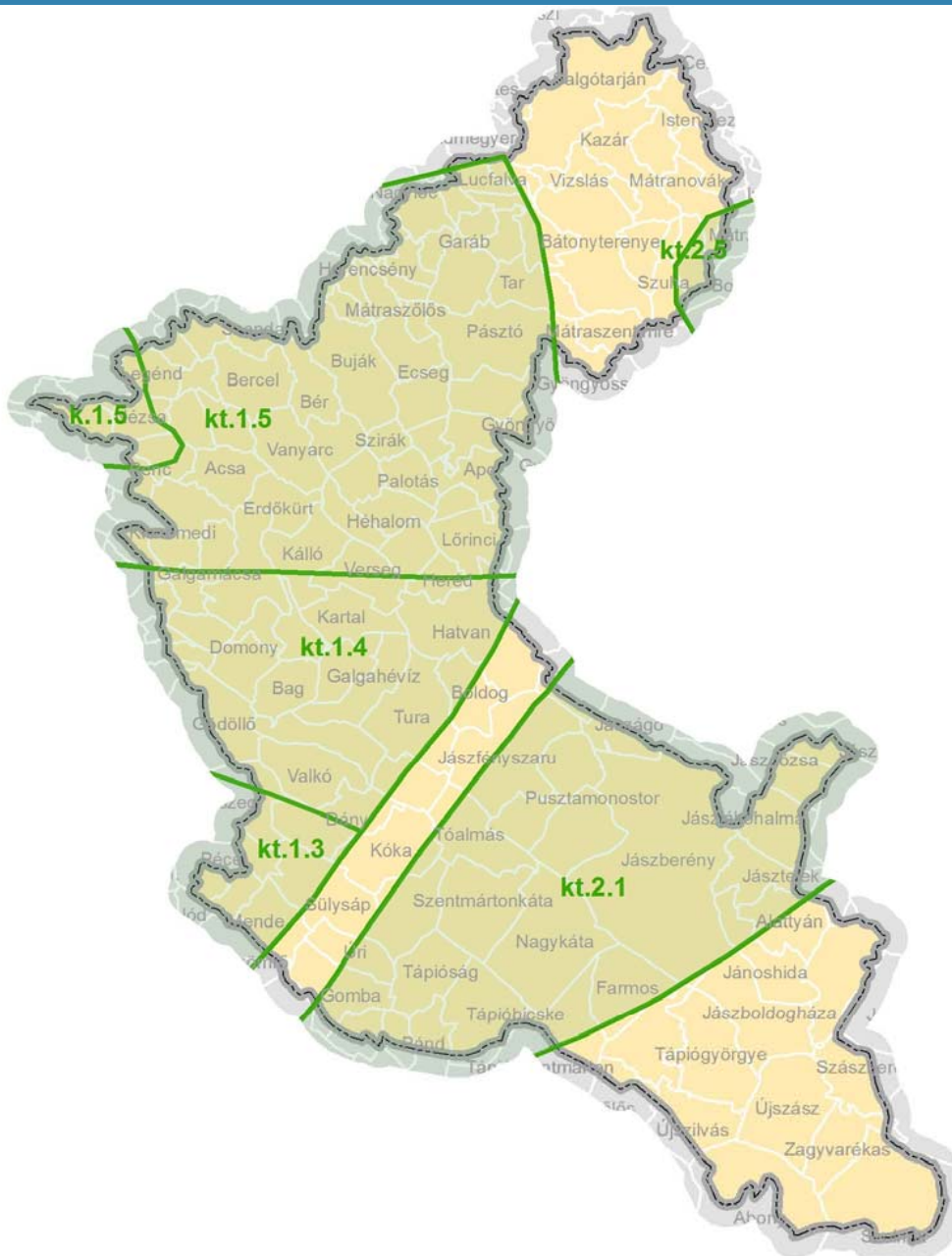
Porózus termál víztestek az alegység területén

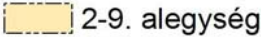

Jelmagyarázat

- 2-9. alegység
- termál porózus víztestek

Termál karszt és karszt víztestek az alegység területén

Jelmagyarzat

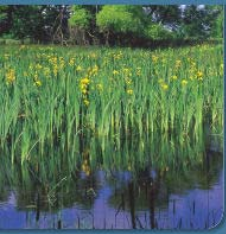
- 2-9. alegység
- karszt víztestek

A Zagyva vízgyűjtő alegység vízrendszere

A Zagyva Magyarország legmagasabbra emelkedő hegyvidékének, a Mátrának vizeit vezeti le.

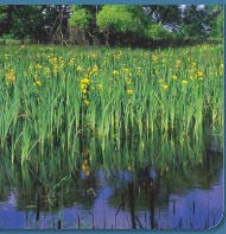
Teljes hossza 179,4 km. Vízgyűjtőterülete a tiszai torkolatánál 5676,6 km², amiből 2116 km² önálló tervezési alegység a Tarna folyó.

A Zagyva Hatvan feletti szakasza a Közép-Dunavölgyi, alsó szakasza a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatósághoz tartozik.

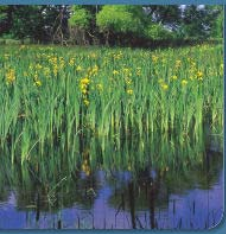
Érintett települések

- A területen összesen 162 lakott település található.
- Ebből 14 város (Salgótarján, Szolnok, Aszód, Lőrinci, Gödöllő, Jászberény, Jászfényszaru, Nagykáta, Pásztó, Tura, Újszász, Hatvan, Bátonyterenye, Gyömrő), kettő megyei jogú város, egyben megyeszékhely (Szolnok és Salgótarján).
- A településsűrűség – a természeti adottságoknak megfelelően – a hegyvidéki területeken az országos átlagnál nagyobb, az alföldi térségben ritkábbak a települések.
- A hegyvidéki térségekben a kistelepülések jellemzőek, a ritkábban elhelyezkedő nagyobb, népesebb települések csak az alföldi régióban jöttek létre.

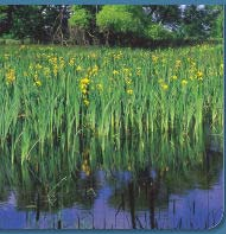
Területhasználat

- 5,9 % településszerkezet
- 0,5 % ipari, kereskedelmi, bányászati terület
- 60,6 % szántó terület
- 1,0 % szőlő és gyümölcsös
- 7,3 % rét-legelő
- 24,3 % erdős, cserjés terület
- 0,4 % vízzel borított vagy lápos-mocsaras terület

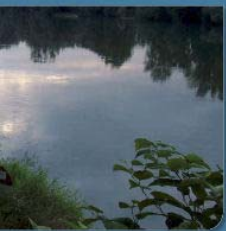
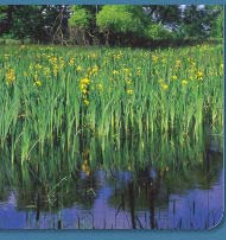
Jelentős vízgazdálkodási problémák/I.

1. Vízfolyások és állóvizek szabályozottsága, a hidrológiai és morfológiai problémák főbb okai
 - átadódó hatás (5 db víztest),
 - völgyzárógát (6 db víztest),
 - fenék-küszöb (9 db víztest),
 - fenékgát (6 db víztest),
 - duzzasztó (5 db víztest)
 - szűk hullámtér (13 db víztest),
 - hullámtéri tevékenység (19 db víztest),
 - hosszirányú szabályozottság (árvíz- és belvízvéd.) (4 db víztest),
 - zonáció (29 db víztest),
 - rendezett mederforma (25 db víztest),
 - nem megfelelő fenntartás (24 db víztest),
 - jelentős belterületi szakasz (10 db víztest),
 - a természetes alaphozamhoz képest jelentős vízbevezetés, vízkivétel (1 db víztest)

Hidrológiai és morfológiai problémák

- A vízjárási viszonyok szélsőségesek, aminek oka a vízgyűjtőterület szélsőséges csapadék-eloszlása.
- A völgyzárógátas tározók miatt a vízfolyások hosszirányú átjárhatósága nem megoldott. Továbbá a Zagyva mentén található töltések miatt a keresztirányú átjárhatóság sem jön létre.
- Salgótarjánban az infrastruktúra fejlesztése következtében kialakult helyhiányt sokszor a még meglévő vízfolyások terhére kívánják megvalósítani.
- Zárt szelvénybe került és új nyomvonal mentén halad a Szánáspusztai-patak torkolati szakasza, valamint a Tarján-patak 200 m hosszú szakasza.
- Korábban került zárt szelvénybe a Salgó-patak 2303. számú úttal párhuzamos szakasza.
- A Hajta-patak az év nagy részében igen alacsony vízhozammal rendelkezik.
- A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő nádasok, tavak szárazon állnak az év legnagyobb részében.

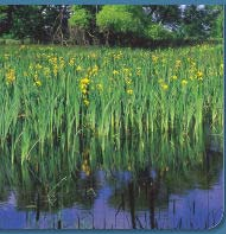

Jelentős vízgazdálkodási problémák/II.

2. Tápanyag és szervesanyag terheléssel kapcsolatos problémák

Főbb okok:

- **átadódó hatás (11 db víztest),**
- **kommunális szennyvíz-bevezetés (11 db víztest),**
- élelmiszer-ipari szennyvíz (1 db víztest),
- diffúz mezőgazdasági eredetű szennyezés (16 db víztest),
- diffúz települési eredetű szennyezés (4 db víztest),
- állattartó telepek (4 db víztest),
- **szennyezett felszín alatti víz, alaphozam (2 db víztest),**
- illegális szennyvíz bevezetés (5 db víztest)

Tápanyag és szerves anyag problémák

- A kisebb szennyvíztisztító telepeken magas a befogadók foszforterhelése.
- A területen engedélyezett települési folyékony hulladék leürítés a Tápió vidék területén műszaki védelem nélküli földkazettába történik.
- Számos engedély nélküli szennyvízleürítő található a lakossági hulladéklerakókhoz kapcsolódóan.
- Jelentős szennyezést jelent a településekről illegálisan kiszállított többségében kommunális eredetű hulladék.
- A mezőgazdasági táblákra tápanyag kihordás is történik, ami potenciális veszély forrás a belvíznek kitett területeken.

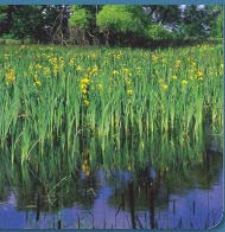
Jelentős vízgazdálkodási problémák/III.

3. Sótartalommal és hőterheléssel kapcsolatos problémák

3 termálvíz-bevezetés, nincs jelentős probléma.

4. Veszélyes anyagokkal kapcsolatos problémák

- Határérték túllépés nincs, de a Zagyva-alsó víztesten higany terhelés mutatható ki, a terhelés eredete nem ismert.
- Tarján-pataki tározó nehézfémekkel szennyezett iszapjának kezelése.

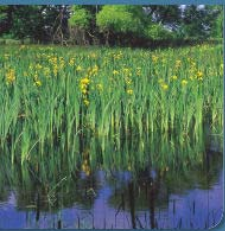

Jelentős vízgazdálkodási problémák/IV.

Felszín alatti vizek

1. Mennyiségi problémák

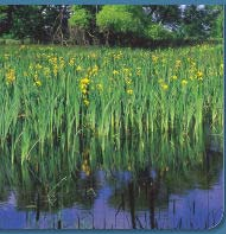
- Közvetlen vízkivétel (az engedélyezett vízkivételek elérik az összes vízkivétel 30%-át), 9 víztestet érint: 3 termálkarszt, 1 porózus termál és 3 db porózus, 2 db sekélyporózus víztesnél.
- Korábbi vízkivételek maradék hatása, 3 víztestet érint: Duna-Tisza közti hátság (p,sp), Észak-Alföld (pt).
- Illegális vízkivétel, 3 víztestet érint: Duna-Tisza közti hátság (p,sp), Észak-Alföld (pt).
- Jelentős FAVÖKO (Felszín alatti vízkészlettől függő ökoszisztémák) vízigény, 1 víztestet érint: Budapest környéki termálkarszt
- Lokális FAVÖKO problémát okozó FAV vízkivétel, 1 sekélyporózus víztestet érint: Duna-Tisza közti hátság - Tisza-vízgyűjtő északi rész.
- Vízfolyások túlzott megcsapoló hatása, 1 sekélyporózus víztestet érint (Északi középhegység peremvidék)

Jelentős vízgazdálkodási problémák/V.

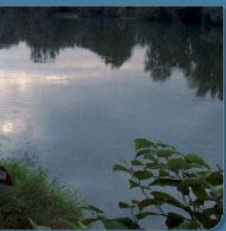
Erősen módosított és mesterséges felszíni víztestek

- Egy természetes módon létrejött víztestet (vízfolyást vagy állóvizet) akkor tekintünk erősen módosítottnak, ha annak természetes jellegét az emberi tevékenység által okozott hatások (pl. mederszabályozás, töltésezés, duzzasztás) olyan mértékben megváltoztatták, hogy a jó ökológiai állapot nem érhető el anélkül, hogy ezeknek a hatásoknak a megszüntetése során valamilyen jelentős emberi igény kielégítése ne sérülne, vagy helyettesítése ne jelentene aránytalan terheket a társadalom számára.
- Ezeknél a víztesteknél nem a jó ökológiai állapot, hanem a jó ökológiai potenciál elérése lesz a cél.

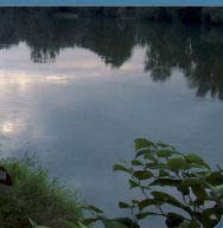
Jelentős vízgazdálkodási problémák/VI.

Erősen módosított és mesterséges víztestek	Módosítottság/létrehozás oka
1) Állapotértékelés alapján erősen módosított kategóriába sorolt	
Bujáki-patak	Víztesten lévő völgyzárógátas tározó árvédelmi, horgászati, halászati célokkal, belterületi burkolt szakaszok, árvédelmet, vízlevezetést szolgáló műtárgyak
Felső-Tápió-patak	Víztesten lévő oldaltározó, horgászati, halászati célokkal
Hajta-patak-felső és Dányi-ág	Víztesten lévő völgyzárógátas tározó árvízvédelmi, horgászati, rekreációs célokkal
Hajta-patak	Víztesten lévő völgyzárógátas tározó vizes élőhely és öntözési célokkal
Kövicses-patak felső	Víztesten lévő völgyzárógátas tározó árvízvédelmi és ivóvíz tározási célokkal

Jelentős vízgazdálkodási problémák/VII.

Erősen módosított és mesterséges víztestek	Módosítottság/létrehozás oka
1) Állapotértékelés alapján erősen módosított kategóriába sorolt	
Öreg-Hajta	Szabályozott meder, pufferzóna hiánya és gyakran hiányzó alaphozam
Tariján-patak (Zagyva-vízgyűjtő)	Víztesten lévő völgyzárógátas tározó
Zagyva alsó	Szabályozott meder, hullámtér szélessége nem megfelelő
Zagyva felső	Szabályozott meder, hullámtér szélessége nem megfelelő, fenéklépcsők

Jelentős vízgazdálkodási problémák/VIII.

Erősen módosított és mesterséges víztestek

Módosítottság/létrehozás oka

2) Az állapotértékelés alapján bizonytalan, hogy erősen módosítottá nyilvánítsák-e

Nógrád (Vanyarci)-patak felső

Egres-patak

Völgyzárógátas tározók és burkolt meder

Gombai- és Úri-patak

Völgyzárógátas tározó árvédelmi és horgászati célokkal

Kazár-patak

Kis-Zagyva-patak

Szabályozott meder, belterületi burkolat árvédelmi, vízelv. céllal

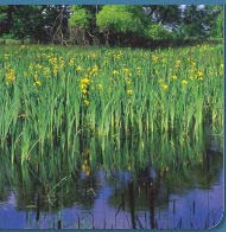
Szuha-patak felső (Zagyva-vízgyűjtő)

Szabályozott meder

Zagyva-patak felső és Bárna-patak

az erősen módosítottság nem indokolt

Jelentős vízgazdálkodási problémák/IX.

Erősen módosított és mesterséges víztestek	Módosítottság/létrehozás oka
3) Mesterséges víztestek	
Hatvani cukorgyári tavak	Hűtővíz- és szennyvíz tározás
Mátravidéki Erőmű tavai	Hűtővíz-tározás, ökológiai vízpótlás és horgászat
Tápiószecsői halastavak	Tározó és halászat
I. tó	Kavicsbányászat, majd tározó, halászat és vízisport

A vizek jelenlegi állapota

Vízfolyások - összesen 36 db

Ökológiai állapot/potenciál szerint 1db jó, 19 nem éri el a jó állapotot, adathiány szerint nem dönthető el 16.

Kémiai állapot szerint 1db jó, adathiány miatt nem dönthető el 35.

Állóvizek – összesen 4 db

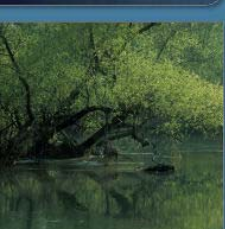
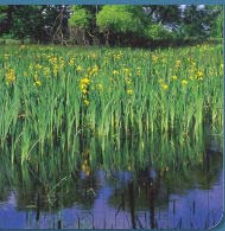
Ökológiai állapota adathiány miatt nem dönthető el.

Kémiai állapota adathiány miatt nem dönthető el.

Felszín alatti vizek – összesen 21 db

Mennyiségi állapot szerint 11 jó, 5 nem éri el a jó állapotot, bizonytalan 5 db.

Kémiai állapot szerint 20 jó, 1 nem éri el a jó állapotot.

Célkitűzések és mentességek/I.

	Jelenlegi jó állapot/ potenciál fenntartása	Jó állapot/ potenciál elérése		
		2015-ig	2021-ig	2027-ig vagy később
<u>Vízfolyások, 36 db:</u>	2	7	20	3
Természetes 21 * db	1	3	12	1
Erősen módosított 15 db	1	4	8	2
<u>Állóvizek, 4 db:</u>	-	-	1	3
Mesterséges 4 db	-	-	1	3
<u>Felszín alatti vizek, 21 **db</u>	10	-	6	4

* 4 vízfolyás víztestnél , **1 felszín alatti víztestnél enyhébb célkitűzés javasolt

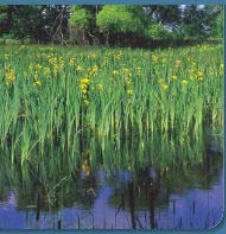
Célkitűzések és mentességek/II.

Az alegységen található 61 db víztest 20 %-a (12db) már jelenleg is jó állapotú, illetve erősen módosított, vagy mesterséges víztestek esetén eléri a jó potenciált. Ez az arány a felszín alatti víztestek jó állapotának (10 db) tulajdonítható.

Az alegységen 2015-ig jó állapotot vagy jó potenciált elérő víztestek az alábbiak:

- Természetes vízfolyások: az Alsó-Tápió felső és az Alsó-Tápió alsó szakasza, Galga patak alsó szakasza
- Erősen módosított vízfolyások: Felső-Tápió patak, Tarján patak, Bujáki patak, Egres patak

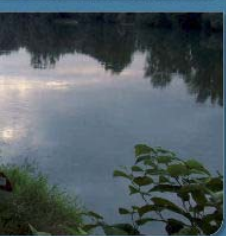
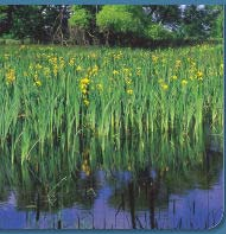
A többi víztest esetében a jó állapot/potenciál csak a következő 6-éves tervciklusokban érhető majd el (2021-es vagy 2027-es határidővel) – 37 db víztest (60 %), ill. 5 db víztestnél enyhébb célkitűzés javasolt.

A 2015 utáni határidők és enyhébb célkitűzések okai

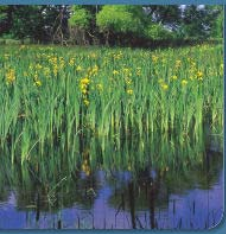
Az időbeni mentességek főbb okai:

- Legjellemzőbb természeti ok, a szükséges ökológiai helyreállítási idő hossza.
- Műszaki természetű gyakorlati vagy jogszabályi kényszerek.
- A legfontosabb ok általában gazdasági jellegű, korábbi határidőre történő intézkedés aránytalanul magas terheket ró a gazdaság, a társadalom és a nemzetgazdaság számára.

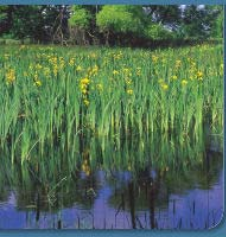

Főbb intézkedések csoportosítása

1. Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése
2. Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása
3. Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése
4. Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása
5. Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések
6. Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések
7. Átfogó, országos intézkedések

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

- 1.) Területi agrárintézkedések a tápanyagterhelés csökkentése érdekében
- 2.) Vízfolyások és állóvizek rehabilitációjának terhelés csökkentő hatása
- 3.) Csatornázás és szennyvízelhelyezés megoldása
- 4.) Települési eredetű szennyezések csökkentése, jó vízvédelmi gyakorlat megvalósítása

Területi agrárintézkedések/I.

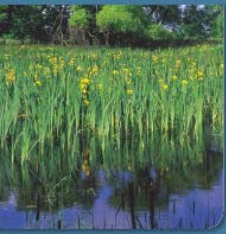
2015-ig megvalósuló intézkedések

- Állattartótelepek korszerűsítése (trágyatárolás megoldása, műszaki védelem biztosítása).
- A Nitrát Akcióprogram négyéves periódusának végéhez kapcsolódó 2011. évi felülvizsgálat során a nitrát-érzékeny területek módosítása (2015-ig részben megvalósítható intézkedés).

2015 utáni feladatok

- A táblák menti erdős-füves szegélyek, védősávok kialakítása a belvíz érzékeny területeken (lebegőanyaghoz kötött terhelés mérséklése).
- Víztakarékos növénytermesztési módok bevezetése, takarékos öntözési technológiák bevezetése.

Mindkét intézkedés a Zagyva-alsó és Zagyva-felső erősen módosított vízfolyás víztestet érinti.

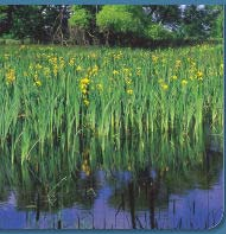

Területi agrárintézkedések/II.

A víztestek többségénél a források rendelkezésre állásától függően ütemezett megvalósítás szükséges (2015., 2021., 2027.).

Jövőbeni szabályozási és finanszírozási javaslatok:

- Az intézkedés a művelési ág- és mód váltást igénylő területek meghatározásának és a támogatási rendszer átalakításának függvénye.
- Kiemelt feladat a nitrát-érzékeny területek felülvizsgálata, a belvív- és erózió-érzékeny területek kijelölése, a jó gyakorlat kidolgozása és jogszabályi rögzítése.

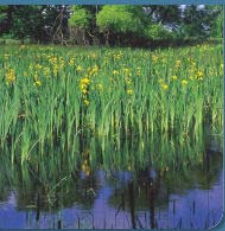

Vízfolyások és állóvizek rehabilitációjának terhelés csökkentő hatása

- A felesleges biomassza és laza üledék eltávolítása (belső tápanyag terhelés megszüntetése).

Az intézkedésben nem érintett a Zagyva-alsó és Zagyva-felső víztest.

A tápanyagterhelés átadódó (felvizi) hatásból is származhat. A betorkolló vízfolyásokon kell végrehajtani.

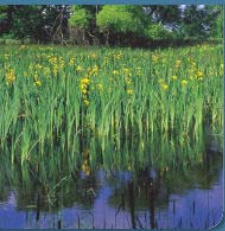

Csatornázás és szennyvízelhelyezés megoldása/I.

2015-ig megvalósuló intézkedések

Az intézkedések a Szennyvíz-Program szerint történnek, melynek keretében:

- Új szennyvíztisztító telep építése öt szennyvíz agglomeráció létrehozásával, illetve a meglévő telep bővítése és korszerűsítése (Tápió vidék: Tápiószele, Süllyás, Szentlőrincváta, Tápiószentmárton és Nagykáta).
- Kis hatékonyságú szvtt-k (Selyp, Lőrinci) rákötésre kerülnek a Hatvani korszerű szennyvíztisztító telepre.
- Intenzifikálás vagy további tisztítási fokozat kiépítése 10 meglévő telepnél: Tura, Aszód, Verseg és Püspökhatvan, Pásztó, Bátortereny, Kisbárkány, Salgótarján, Szurdokpüspöki és Heréd szennyvíztisztító telepeknél.
- Szakszerű szennyvíziszap elhelyezés és hasznosítás megoldása

Csatornázás és szennyvízelhelyezés megoldása/II.

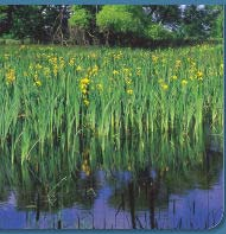
2015 utáni feladatok

- Szakszerű egyedi vagy település szintű természet közeli szennyvízkezelés ütemezett megvalósítása 2027-ig.
- A szennyvíztelepek többségénél a bővítés és korszerűsítés, szennyvíziszap kezelés megvalósítása folytatódni fog 2015 után is.

Jövőbeni szabályozási és finanszírozási javaslatok

A környezeti célkitűzés eléréséhez igazodó egyedi kibocsátási határértékek előírása.

Az egyedi szennyvízkezelési megoldásokat – a környezeti feltételek konkrét vizsgálatának függvényében és mértékig - kistelepüléseken alkalmazni lehet.

Települési eredetű szennyezések csökkentése, jó vízvédelmi gyakorlat megvalósítása/l.

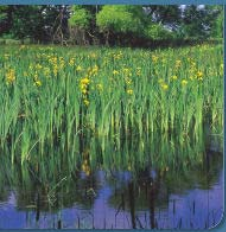
2015-ig megvalósuló intézkedések

- Hulladékgazdálkodás területén
- A korszerű hulladéklerakók építése teljes mértékben és a rekultiváció nagy része 2015-ig megvalósítható.
- A meglévő hulladéklerakók kárelhárítási terveinek felülvizsgálata a mai (hatékonyabb) technológiai megoldások beemelése, alkalmazása.
- Kárelhárítási tervekkel nem rendelkező hulladéklerakók esetében védelmi tervek készítésének előírása és végrehajtása, különös tekintettel a felszíni és felszínalatti vizek védelmére.

Pályázati források: KEOP, ISPA, ROP.

2015 utáni feladatok

- A 2015-ig nem rekultivált hulladéklerakók, földmedrű települési folyékonyhulladék leürítő helyek, döngkutak rekultivációja várhatóan 2021-ig megtörténik.

Települési eredetű szennyezések csökkentése, jó vízvédelmi gyakorlat megvalósítása/II.

2015-ig megvalósuló intézkedések

- Belterületi csapadékvíz elvezetés területén

- Jászberény Város belterületi vízrendezési projekt (Észak-alföldi Operatív Program keretében)
- Hévízgyörk belterületi vízelvezetésének rendezése, Újszilvás Község csapadékvíz - elvezetés megoldása , Verseg belterületi csapadékvíz- elvezetés és gyűjtés (Közép-magyarországi Operatív Program keretében)

2015 utáni feladatok

- Forráshiány miatt ütemezett megvalósítás lehetséges (2015, 2021, 2027).
- Belterületi egyéb diffúz szennyezések felszámolása.

Jövőbeni szabályozási és finanszírozási javaslatok

Kiemelt feladat a belterületi csapadékvíz-elvezetés szabályozása, programjának megalkotása és a megfelelő ösztönzési rendszer alkalmazása. Szükséges továbbá a teljes körű „jó belterületi (vízvédelmi) gyakorlat” megalkotására önkormányzati kötelezés (és tartalmára vonatkozó szabályok) megalkotása.

A halastavi és a horgászati hasznosítás jó gyakorlata

2015-ig megvalósuló intézkedések

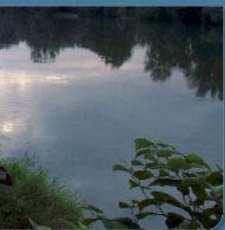
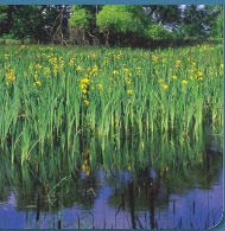
- A vízminőség-javító halállomány szerkezet kialakítása és az ahhoz szükséges műszaki feltételek biztosítása
(2 db erősen módosított vízfolyás víztest érintett)

2015 utáni feladatok

- Jó gyakorlat alkalmazása: a többlet tápanyag bevitel megakadályozása.

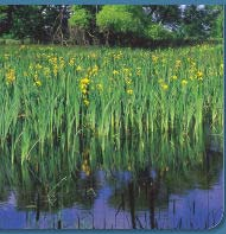
Jövőbeni szabályozási és finanszírozási javaslatok

- A jó halgazdálkodási és horgászati gyakorlat jogszabályi bevezetése, valamint a "kisvízi ökológiai vízkészlet" alapján történő üzemeltetés szabályainak megalkotása szükséges.

Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása

- 1.) Ipari szennyvízkibocsátásokból származó terhelések csökkentése
- 2.) Termásvíz bevezetések korlátozása
- 3.) Utak, vasutak csapadékvíz-elvezetése
- 4.) Felszín alatti vizeket veszélyeztető, ipari és mezőgazdasági eredetű szennyezett területek feltárása, kármentesítése

Felszín alatti vizeket veszélyeztető, ipari és mezőgazdasági eredetű szennyezett területek feltárása, kármentesítése

Kármentesítések

9 db nagyobb jelentőségű káresemény illetve kármentesítés ismert a Zagyva-alsó víztesten. (Az állami és önkormányzati felelősségi körbe tartozó szennyezések felszámolására a **KEOP** biztosít forrásokat.)

2015-ig megvalósuló intézkedések

- A Jászberényben a hűtőgépgyári klórozott szénhidrogén- és a sertéstelepi fűtőolaj szennyezés mentesítése.
- Az önkormányzati engedélyezési körbe tartozó, illetve engedély nélkül létesített szakszerűtlen kiskutak problémakörének megoldása (ún. kútrekonstrukciós intézkedések bevezetése).

2015 utáni feladatok

- A tervezési alegységen szakszerűtlenül kialakított kutak rekonstrukciója folytatódni fog 2015 után is.

Jövőbeni szabályozási és finanszírozási javaslatok

- KTVF és önkormányzati hatósági koordinációban fokozott területi ellenőrzés és szigorítás szükséges.

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése (Hidromorfológiai problémák megoldása)

- 1.) Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja, indokolt esetben erősen módosított állapotuk fenntartása
- 2.) Nagy folyók szabályozottságának csökkentése, a hullámtéri és a mentett oldali hatások csökkentése, a duzzasztott vagy eltereléssel befolyásolt szakaszok erősen módosított jellegének fenntartása
- 3.) Csatornák rekonstrukciója
- 4.) Állóvizek parti sávjának és medrének rehabilitációja
- 5.) Eróziócsökkentés és vízvisszatartás
- 6.) Egyedi intézkedések

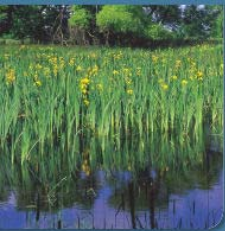
Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja/I.

2015-ig megvalósuló intézkedések

- A Zagyva- vízgyűjtőjén összesen 33 db **tározót** tartunk nyilván, melyek túlnyomórészt völgyzárógátas tározók. A tározók esetében jelentős vízgazdálkodási probléma a **vízkészlet** rendelkezésre állása, biztosítása. Továbbá a tározók alatti folyószakaszokon megfigyelhető a fokozott feliszapolódás és sebesség változás.

2015 utáni feladatok

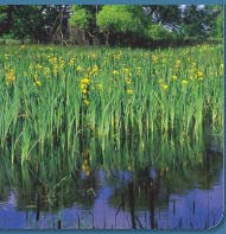
- A földhasználati viszonyok átalakítása és fenntartásának biztosítása, vízfolyások esetében ártéri illetve hullámtéri gazdálkodással.
- Part menti védősáv (erdősáv és/vagy füves növényzónák) kialakítása. (ÚMVP kompenzációs források biztosításával lehetséges. A források rendelkezésre állásáról nincs információ.)
- Folyók szabályozottságát csökkentő intézkedések. A Zagyva-felső víztesten 2 db a meder szabályozottságát befolyásoló fenékgát van, működésük felülvizsgálata szükséges.

Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja/II.

Jövőbeni szabályozási és finanszírozási javaslatok

- Vízfolyások ökológiai állapotának javítására vonatkozó ökológiai szempontú műszaki követelmények kidolgozása (jogi szabályozás, műszaki irányelvek) szükséges, illetve a ROP-okon belül elkülönített források biztosítása „komplex vízfolyás rehabilitációs programok”-ra.

Nagy folyók szabályozottságának csökkentése... erősen módosított állapot fenntartása

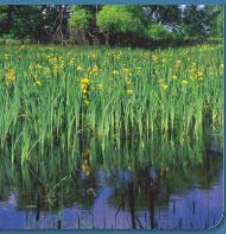
Az alegységen lévő víztestek közül a Zagyva-alsó víztest minősül nagy vízgyűjtőjű erősen módosított jellegű víztestnek.

2015-ig megvalósuló intézkedések

Nincsenek

2015 utáni feladatok

- A Zagyva-alsó víztesten található 4 db - a meder szabályozottságát befolyásoló - fenékgát működésének felülvizsgálata szükséges.
- A víztest jó ökológiai állapotához hozzájáruló változatos mederforma megvalósítása.
- A víztest több településének belterületét érintően a települési, ill. üdülőterületi mederszakaszok rehabilitációja.

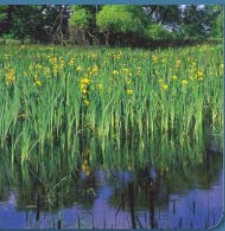
Állóvizek parti sávjának és medrének rehabilitációja

2015-ig megvalósuló intézkedések

A zagyvai zsilip kezelésének kérdéskörében komplex felülvizsgálatot kell végezni. A zsilip megléte negatívan hat a Zagyva és a Szuha-patak lefolyási viszonyaira. A Szuha-patak sok éve fennálló visszaduzzadt állapota következtében viszont kialakult egy olyan növény és állatvilág, amelynek megtartása fontos lehet.

Jövőbeni szabályozási és finanszírozási javaslatok

- Az állóvizek ökológiai állapotának javítására vonatkozó ökológiai szempontú műszaki követelmények kidolgozása (jogi szabályozás, műszaki irányelvek).
- A ROP-okon belül elkülönített források biztosítása „komplex állóvíz-rehabilitációs programok”-ra.

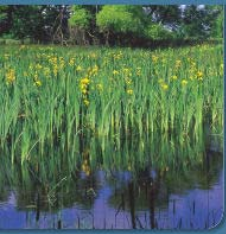
Eróziócsökkentés és vízvisszatartás (területhasználattal kapcsolatos intézkedések)

Járulékos intézkedésnek számítanak, bár fontosak, hiszen az intézkedések hierarchiája szerint ezzel kellene kezdeni.

A megvalósítás a diffúz terhelések csökkentésénél és a síkvidéki vizes élőhelyek kialakításánál jelenik meg.

A Zagyva-felső víztest területén két projekt említhető meg:

- Természeti értékek megőrzése az Ipoly Erdő Zrt. vagyonkezelésében levő Nógrád megyei területeken (Garáb) - (KEOP)
- A Maconkai víztározó környezetvédelmi-vízügyi fejlesztése (Észak-magyarországi Operatív Program)

Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása.

1.) Fenntartható felszín alatti vízhasználatok megvalósítása igénybevételi határértékekre alapozva

- A Zagyva-alsó területének porózus felszín alatti víztestjei az északi sávot (sp.,p.2.9.2) kivéve bizonytalannak minősíthetők a vízmérleg teszt alapján.
- Az Észak-Alföld porózus termál víztest mennyiségi állapota a süllyedési teszt alapján nem megfelelő.

2015-ig megvalósuló intézkedések

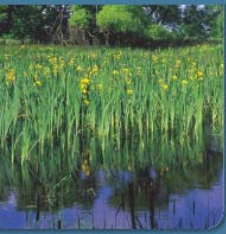
A kritikus víztestek állapotának további vizsgálata, a vízkészlete meghatározása. Víztakarékossgot elősegítő intézkedések bevezetése. Az engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása. A kiadott vízjogi engedélyek felülvizsgálata, hatósági intézkedések. A hasznosítatlanul elfolyó termálvizek készletvédelme.

2015 utáni feladatok

Az állapot romlása, vagy nem megfelelő mértékű javulása esetén a felszín alatti víz használatok fenntartható megvalósítása igénybevételi korlátok figyelembevételével

Jövőbeni szabályozási és finanszírozási javaslatok

Gazdasági szabályozó eszközök kialakítása a korlátossá váló vízhasználatok esetében a takarékoság ösztönzésére. Az energetikai célra hasznosított vizek visszasajtolása.

Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása/II.

2.) Fenntartható felszíni vízhasználatok megvalósítása a mederben hagyandó vízhozam figyelembevételével

2015-ig megvalósuló intézkedések

Az intézkedés célja a vízfolyások ökológiai szempontból szükséges kisvízi hozamának megtartása. A vízhasználatok ellenőrzése, szükség esetén korlátozása. Az ismétlődő nyári vízkészlet problémák miatt intézkedés alkalmazása indokolt. Érintett felszíni víztest: Zagyva-alsó szakasza.

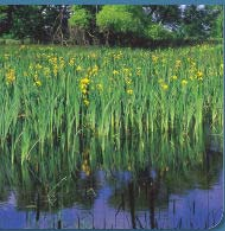
2015 utáni feladatok

Vízkezelés, átvezetések, gravitációs kapcsolatok helyreállítása.

A Zagyva folyó (Zagyva-alsó és Zagyva-felső víztest) kisvízhozamú időszakában – amely egybeesik az öntözési időkkel – még a vízfolyás ökológiai vízigénye (0,8 m³/s) is alig biztosított. A Zagyva vízgyűjtőterületének vízpótlására a Jászsági öntözőcsatorna meghosszabbítása után nyílik lehetőség. A megvalósítást tartalmazó projekt teljesen előkészített, de a finanszírozása még nem biztosított.

Jövőbeni szabályozási és finanszírozási javaslatok

A mederben hagyandó vízhozam alkalmazására vonatkozó szabályok, vízmegosztási tervek készítése.

Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések

1. Ivóvízminőség-javító program végrehajtása

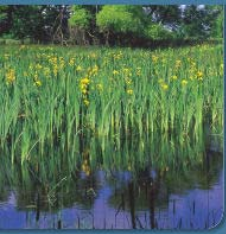
A távlati cél az, hogy 2013-ig az egész ország közüzemi vízellátásában felszámoljuk az egészséget befolyásoló valamennyi ivóvízminőségi problémát.

Vízkezelési technológia vagy áttérés másik vízbázisra az ivóvízminőség biztosítása érdekében (ISPA, KEOP)

2. Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása

Az ivóvízbázis-védelmi intézkedés célja az ivóvíz termelés céljára kiépített vízművek környezetében és a jövőbeni emberi fogyasztásra szánt vízbázisok területén:

- a jelenlegi állapot feltárása (diagnosztikai fázis),
- az emberi tevékenységből származó szennyezések megelőzése,
- a természetes, jó vízminőség hosszú távú megőrzése.

Ivóvízminőség-javító program végrehajtása

2015-ig megvalósuló intézkedések

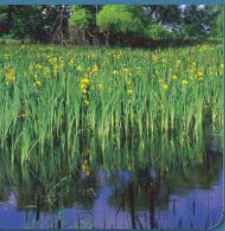
- Az Észak-alföldi regionális ivóvízminőség javító program I. ütem érintett Jászfákóhalma, Jásztelek. A II. ütemében érintett településeken (Alattyán, Jászboldogháza, Jánoshida, Pusztamonostor) a pályázat benyújtásához szükséges tervek véglegesítése és a társulások megalakítása van folyamatban.

2015 utáni feladatok

- Az alternatív vízbázisokra történő átállás lehetőségének biztosítása intézkedéshez kapcsolódóan a 2015-ig elvégzendő vízkészlet meghatározásánál figyelembe kell venni az esetleges éghajlatváltozással, utánpótlódási viszonyok megváltozásával kapcsolatos tényezőket. A vizsgálatok eredményétől függően az érintett térségekben vízbázis kutatás (távlati vízbázisok megkutatása) esetleg alternatív vízbázisok feltárása válhat szükségessé.

Jövőbeni szabályozási és finanszírozási javaslatok

A költség-hatékony és a készletek mennyiségi védelmét biztosító megoldások ösztönzése. A költség-megtérülés és a megfizethetőségi problémák együttes kezelését biztosítani kell!

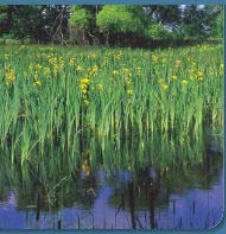
Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása/I.

Lezárt diagnosztikák:

- István tárói forrás, Csathó-forrás, Nagybátony-Káposztási vm., Pásztó Városi vm., Heréd-lőrinci térségi vb., Jászberény Városi vm., Pusztamonostor, Jászfelsőszentgyörgy községi vízművek vízbázisain.

Folyamatban levő diagnosztikai munkák:

Mátraverebélyi vm. vízbázisa

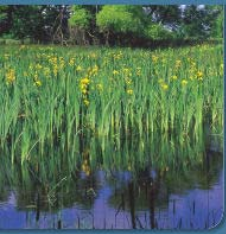
Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása/II.

Nem kezdődtek még el a diagnosztikai munkák (12) :

- Salgótarján-Gedőcz-kút, Tatárárok források, Rónabánya-Salgótarjáni vm., Budavölgyi-források, Nagybátony-Szorospataki források, Szurdokpüspöki Községi vm.,
- Szirák Községi vm., Acsa Községi vm.,
- Hatvan Városi vm., Turai vb.,
- Valkó-Vácszentlászló vm., Mende Községi vm.

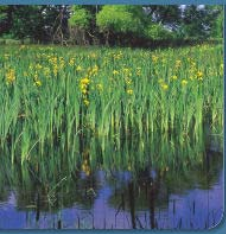
A védőterületre eső ingatlanok kisajátításából adódó magas költségek miatt a védőterületet nem kívánják kijelölni: Salgótarján-Zagyvaróna: Csathó kút.

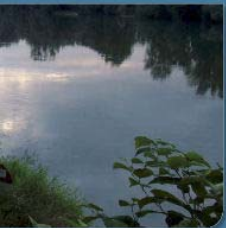
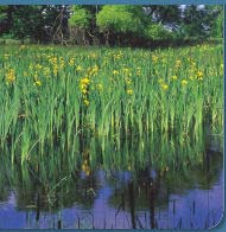
Az alegység területén nincs távlati vízbázis.

Átfogó, országos intézkedések

1. Vizsgálatok (környezeti hatásvizsgálatok) módosítása, a terv szempontrendszerre is jelenjen meg
2. Engedélyezési eljárások fejlesztése
3. Monitoring fejlesztése
4. Információk biztosítása, nyilvánosság
5. Költségmegtérülés elvének érvényesítése
6. Képességfejlesztés (K+F, szakemberképzés stb.)

Köszönöm a figyelmet!

Legfontosabb kérdések a résztvevők felé

1. Egyetért-e a javasolt célokkal, intézkedésekkel, koncepciókkal?
Ha nem, mi az, amit módosítana?
2. A javasolt intézkedések közül melyeket tartja reálisan megvalósíthatónak 2015-ig, és melyeket 2021-ig, illetve 2027-ig?
3. Az Ön szervezete milyen szerepet tud vállalni a tervezett intézkedések megvalósításában, a vizek állapotának javításában?
4. Amennyiben egy tervezett intézkedés az Ön által képviselt szervezet számára ebben a formában nem támogatható, mi ennek az oka, és lát-e olyan kompromisszumot, amely a szervezet részére még elfogadható, miközben a vizek állapota is javítható?

